

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
З КУРСУ «ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ»
для студентів III курсу факультету педагогічної освіти, спеціальності
«початкова освіта» («Бакалавр»)
(2016-2017 навч. рік)

Навчальна програма курсу «Педагогічна майстерність» (7 год. лекцій, 7 год. практ. - сем., 16 год. сам. роб.) призначена для студентів III курсу факультету педагогічної освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Його зміст спрямований на педагогічну підготовку фахівців до організації навчально-виховного процесу молодших школярів у середніх навчальних закладах різних типів і рівнів, а також до взаємодії з ними в інших освітніх установах. Його вивчення проходить у два етапи – формування системи уявлень студентів про сутність педагогічної професії, діяльності та майстерності вчителя (I етап, III курс); формування системи знань, умінь, що забезпечує високий рівень самоорганізації педагогічної діяльності у початковій школі (II етап, IV курс).

Тематика, зміст програми орієнтовані на розвиток у студентів розуміння майстерності педагогічної діяльності як компетентної, творчої організації педагогічної взаємодії, спрямованої на розвиток особистості молодшого школяра. Основні теоретичні положення курсу розглядаються через призму психологічних механізмів, особливостей педагогічних явищ, поведінки педагога й учня та є умовою розуміння майбутнім учителем суті педагогічних проблем, творчого пошуку шляхів їхнього вирішення. Ідеї, поняття курсу ґрунтуються на знаннях студентів філософії як методологічної бази, психології як теоретичного підґрунтя, а також педагогіки як науково-практичної основи набуття майстерності організації педагогічної діяльності.

Вивчення курсу «Педагогічна майстерність» відбувається шляхом осмислення студентами власного життєвого досвіду, вироблення власних професійних уявлень, поглядів про педагогічну діяльність. Навчальна програма передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень, педагогічних ситуацій викладачем у взаємодії зі студентами під час лекцій. Практично-семінарські заняття передбачають організацію діалогу, дискусій, групової роботи для обговорення та аналізу студентами різноманітних педагогічних проблем і ситуацій, обміну власними поглядами, вироблення особистісної позиції.

Мета – формування у студентів особистісного ставлення до педагогічної професії, педагогічної діяльності, що визначає підвалини педагогічної майстерності вчителя, зокрема початкової школи.

Завдання:

- формування у студентів знань про особливості педагогічної професії та діяльності;

- виховання у студентів ціннісних уявлень, орієнтацій, що визначають майстерність педагогічної діяльності;
- розвиток у студентів мотивації самовдосконалення як майбутнього педагога;
- формування у студентів умінь аналізу педагогічних ситуацій та прийняття доцільних рішень.

В результаті вивчення курсу «Педагогічна майстерність» студент повинен **знати:**

- суть педагогічної професії та діяльності, її суспільну значущість;
- види педагогічних спеціальностей;
- особливості педагогічної діяльності вчителя, що обґрунтовують значущість й різні аспекти педагогічної майстерності;
- вимоги до педагогічної професії та діяльності;
- структуру, функції педагогічної діяльності вчителя;
- особливості педагогічної діяльності вчителя у контексті сучасної філософії освіти;
- права та обов'язки вчителя;
- суть педагогічного іміджу й артистизму;
- особливості педагогічної діяльності як акторського мистецтва;

вміти:

- визначати особистісну значущість педагогічної професії;
- аналізувати мотиви вибору й особистісне ставлення до педагогічної професії;
- окреслювати дії вчителя відповідно до кожного виду педагогічної спеціальності;
- проектувати педагогічну діяльність вчителя, зокрема початкової освіти згідно з особливостями педагогічної професії;
- визначати напрями педагогічної діяльності та конкретні педагогічні дії вчителя початкової освіти у контексті сучасної філософії освіти;
- окреслювати дії вчителя початкової школи щодо організації взаємодії з молодшими школярами відповідно до кожної складової педагогічної діяльності;
- проектувати дії вчителя початкової школи у контексті кожної функції педагогічної діяльності;
- визначати власні педагогічні дії відповідно до обов'язків учителя початкової школи;
- спроектувати особистісний імідж педагога початкової школи;
- окреслити акторські здібності, необхідні для формування власної педагогічної майстерності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогічної професії й діяльності

ТЕМА 1. Сутність педагогічної професії та діяльності вчителя (2 год.)

Виникнення й становлення педагогічної професії, її значущість для регулювання взаємин суспільства й особистості. Особливості педагогічної професії та діяльності вчителя. Види педагогічних спеціальностей. Вимоги до педагогічної професії та перспективи її розвитку. Специфіка умов педагогічної праці та діяльності.

ТЕМА 2. Педагогічна діяльність та її характеристики (2 год.)

Суть педагогічної діяльності, її предмет, мета, завдання, засоби. Головні види, функції педагогічної діяльності; зовнішні й внутрішні складові. Структура педагогічної діяльності, рівні, стилі. Діяльність педагога у контексті сучасної філософії освіти.

Змістовий модуль 2. Особистість учителя і педагогічна майстерність

ТЕМА 3. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності (3 год.)

Суспільне призначення, суспільний обов'язок педагога та його покликання. Права та обов'язки вчителя. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності та лідер (теорії лідерства). Структурні складові особистості педагога (професійно-особистісна позиція; індивідуально-типологічні особливості; педагогічні уміння; професійні знання). Професійно-значущі риси педагога та мотиви професійної діяльності. Відомі педагоги та їхнє подвижництво в історії розвитку шкільництва. Педагогічний імідж та артистизм вчителя початкової школи. Педагогічна майстерність як акторська діяльність (у контексті діяльності вчителя початкової школи). Діяльність вчителя й актора; спільне й відмінне.

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН
1.	Сутність педагогічної професії та діяльності вчителя	2 ГОД.
2.	Педагогічна діяльність та її характеристики	2 ГОД.
3.	Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності	3 ГОД.

Тема 1. Сутність педагогічної професії та діяльності вчителя (2 год.)

1. Педагогічна професія й діяльність вчителя: суспільна значущість, історія становлення й розвитку, види педагогічних спеціальностей.
2. Особливості педагогічної професії та діяльності вчителя; специфіка умов педагогічної праці та діяльності.
3. Вимоги до педагогічної професії та перспективи її розвитку.

Тема 2. Педагогічна діяльність та її характеристики (2 год.)

1. Суть педагогічної діяльності, її предмет, мета, завдання, засоби.
2. Головні види, функції педагогічної діяльності; зовнішні й внутрішні складові.
3. Структура педагогічної діяльності, рівні, стилі.
4. Діяльність педагога у контексті сучасної філософії освіти.

Тема 3. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності (3 год.)

1. Суспільний обов'язок педагога та його покликання; права та обов'язки вчителя.
2. Структурні складові особистості педагога (професійно-особистісна позиція; індивідуально-типологічні особливості; педагогічні уміння; професійні знання); професійно-значущі риси педагога та мотиви професійної діяльності.
3. Педагогічна майстерність як акторська діяльність (у контексті діяльності вчителя початкової школи); діяльність вчителя й актора; спільне й відмінне.

5. Самостійна робота

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН
1.	Сутність педагогічної професії та діяльності вчителя	5 год.
2.	Педагогічна діяльність та її характеристики	5 год.
3.	Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності	6 год.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Тема: Майстерність педагогічної діяльності вчителя

Мета: оволодіти знаннями, досягнути власного розуміння майстерності педагогічної діяльності вчителя, визначити власне ставлення до педагогічної професії.

Завдання: дайте ґрунтовні відповіді на поставлені питання, застосовуючи знання, здобуті під час вивчення курсу.

Зміст:

1. В чому, на Вашу думку, полягає суспільна значущість педагогічної професії?
2. Що спонукало Ваш вибір фаху «вчитель початкових класів»? В чому Ви бачите привабливість цієї професії?

3. Які особливості педагогічної професії Ви плануєте брати до уваги в процесі майбутньої професійної діяльності? Які труднощі цієї діяльності Ви передбачаєте для себе?
4. Яким, на Вашу думку, повинен бути вчитель початкових класів?
5. Якого стилю педагогічної діяльності Ви плануєте дотримуватися як майбутній вчитель початкової школи?
6. Який відомий педагог є зразком для Вашої майбутньої педагогічної діяльності? Які ідеї, дії Ви будете використовувати?
7. Опишіть, які акторські здібності та уміння Ви плануєте розвивати для досягнення ефективності педагогічної діяльності.

Вимоги:

1. Кожне питання розкривайте конкретно, ґрунтовно, лаконічно
2. Власні судження підкріплюйте аргументами, посиланнями на наукові дослідження, власний досвід.
3. Розкривайте кожне питання самостійно, висвітлюючи власне розуміння; **не варто подавати готові твердження з конспекту або наукових робіт, інтернетних матеріалів.**
4. Уникайте поверховості у власних судженнях, висловлюйтеся конкретно, чітко.
5. Дотримуйтеся щирості, відкритості у висловлюванні власних думок.

7. Методи контролю

поточне оцінювання; оцінка проєктів; оцінка за контрольну роботу.

8. Розподіл балів, що присвоюється студентам (для заліку)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Іспит	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	50	100
Т 1	Т 2	Т 3		
5+10 ІЗ	5+10 ІЗ	5+15 ІЗ		

Т 1, Т 2...Т 6 – теми змістового модулю

ІЗ – індивідуальне завдання

Оцінювання за модулями:

Модуль 1 (оцінювання підготовки та участі під час 3 практично-семінарських занять): 0–15 балів

Участь на практично-семінарському занятті: 0–5 бали

Активна участь у всіх видах діяльності на практично-семінарському занятті, усвідомлення питань, що обговорюються, ґрунтовна

підготовка до діалогів, дискусій, компетентний аналіз педагогічних ситуацій: 5 бали

Грунтовне висвітлення одного питання з аргументами, усвідомлення змісту: 4 бали

Повідомлення деяких аспектів з певних питань без власних суджень або з неточностями, або недостатньо повно: 3 бали

Доповнення з різних питань з опорою на наукові дослідження, аргументи, виконання деяких завдань на достатньому рівні: 2 бали.

Доповнення з опорою на життєвий досвід, висловлення власної думки, участь лише в обов'язкових видах навчально-пізнавальної діяльності, групової роботи: 1 бал.

Модуль 2 (підготовка навчального проекту): 0 – 35 балів.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка балах	в	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою
				Оцінка за залік
90 – 100		A	Відмінно	Відмінно
81 – 89		B	Дуже добре	Добре
71 – 80		C	Добре	
61 – 70		D	Задовільно	Задовільно
51 – 60		E	Достатньо	

9. Методичне забезпечення

нормативні документи; література кабінету педагогіки; методичні матеріали

10. Рекомендована література

1. Байкова Л.А., Гребенкина Л.К. Педагогическое мастерство и педагогические технологии: Учеб. пособие. М., 2000.
2. Занина Л.В., Меньшикова Н.П. Основы педагогического мастерства. Ростов-н/Д., 2003.
3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність. К., 2002.
4. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії. К., 1997.
5. Козленкова Н.В. Педагогическое мастерство: Учеб. пособие. М., 2007.
6. Ковальчук Л. Основы педагогической мастерности: Навчальний посібник. Львів, 2007.
7. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. / Г.М. Мешко. К., 2010.

8. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л.В. Крамущенко. І.Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. – 3-тє вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. К., 2004.
10. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упорядник І.А. Зязюн та інші. К., 2006.

11. Питання на залік

1. Виникнення й становлення педагогічної професії,
2. Суспільна значущість педагогічної професії.
3. Особливості педагогічної професії та діяльності вчителя.
4. Види педагогічних спеціальностей.
5. Вимоги до педагогічної професії та перспективи її розвитку.
6. Специфіка умов педагогічної праці та діяльності.
7. Діяльність педагога у контексті сучасної філософії освіти.
8. Суть педагогічної діяльності, її предмет, мета, завдання, засоби.
9. Головні види, функції педагогічної діяльності.
10. Структура педагогічної діяльності, характеристика її складових.
11. Рівні, стилі педагогічної діяльності.
12. Права та обов'язки вчителя.
13. Педагог як суб'єкт педагогічної діяльності та лідер (теорії лідерства).
14. Структурні складові особистості педагога (професійно-особистісна позиція; індивідуально-типологічні особливості; педагогічні уміння; професійні знання).
15. Професійно-значущі риси педагога та мотиви професійної діяльності.
16. Відомі педагоги та їхнє подвижництво в історії розвитку шкільництва.
17. Педагогічний імідж та артистизм вчителя початкової школи.
18. Педагогічна майстерність як акторська діяльність (у контексті діяльності вчителя початкової школи).
19. Діяльність вчителя й актора; спільне й відмінне.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

Склала доц. Равчина Т.В.

Успіхів у вивченні курсу!!!